

ONDERZOEK KOSTENPROFIEL UITVOERING VANGNETREGELING

- eindrapport -

drs. R.C. van Waveren
drs. K. Radstake (Cap Gemini Ernst & Young)
drs. A. Berkhout

Amsterdam, juli 2000
Regioplan publikatienr. 380

Regioplan Onderzoek Advies en Informatie
Max Euweplein 36
1017 MB Amsterdam
Tel.: 020 - 6277166
Fax : 020 - 6265199

Onderzoek, uitgevoerd door Regioplan Onderzoek
Advies en Informatie B.V. in opdracht van het
Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke
Ordering en Milieubeheer (VROM/DGVH).

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord

1	Inleiding.....	1
2	Doelstelling, aanpak en dataverzameling	3
3	Beschrijving van het kostprijsmodel.....	7
4	Onderzoeksresultaten, uitkomsten kostprijsmodel	9
5	Conclusies.....	13
	Bijlage 1: Tijdsbesteding aan activiteiten en producten.....	15
	Bijlage 2: Tijdsbesteding, naar schaal, naar producten	17
	Bijlage 3: Aantallen beschikkingen, naar aard, naar gemeente	19
	Bijlage 4: Overzicht diepte- en referentiegemeenten	21
	Bijlage 5: Model uitvoeringskosten vangnetregeling in Mediaanstad	23

VOORWOORD

De Vangnetregeling voorziet in het verstrekken van aanvullende huursubsidie voor diegenen die om welke redenen dan ook plotseling zijn geconfronteerd met een sterke inkomensachteruitgang. Gegeven de systematiek van de Huursubsidiewet kan op die wet niet altijd direct een beroep worden gedaan.

Een wijziging van de Vangnetregeling in 1997 heeft geleid tot een groter beroep op de regeling. Mede naar aanleiding daarvan wilde het Ministerie van Volkhuysvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer meer inzicht in het gebruik van de regeling en de kosten die gepaard gaan met de uitvoering.

Regioplan heeft in een eerder afgerond reeds inzicht verschaft in het gebruik. In dit rapport doen wij verslag van een onderzoek naar de kosten van de uitvoering van de regeling. Het onderzoek vond plaats in het voorjaar van 2000.

Het onderzoek is op een prettige en deskundige wijze begeleid door een begeleidingscommissie die bestond uit de volgende personen:

Mevrouw V. van Berkel (voorzitter)	Ministerie van VROM
De heer J. Pot	Ministerie van VROM
Mevrouw. E. de Schipper	Ministerie van VROM
Mevrouw J. Jacobs	Ministerie van VROM
Mevrouw M. Wallenburg	Ministerie van Financiën
De Heer N. Passchier	Ministerie van BZK
De heer J. de Graaff	Ministerie van SZW
Mevrouw. M. Michels	VNG

Graag bedanken wij hen hartelijk voor de samenwerking.

Onze dank gaat ook uit naar de respondenten in de verschillende gemeenten. Ondanks vaak grote werkdruk waren zij bereid actief deel te nemen aan het onderzoek. Voor ons is hun medewerking van groot belang geweest.

Het onderzoek is uitgevoerd door Bram Berkhout en Bob van Waveren van Regioplan en door Koen Radstake van Cap Gemini Ernst&Young. De technische verwerking was in handen van Rosie Bhola.

Amsterdam, juli 2000

Piet Renooy (projectleider)

1 INLEIDING

De Huursubsidiewet zit zo in elkaar dat aan het begin van een periode voor die hele periode een vast bedrag aan huursubsidie wordt toegekend. Dat bedrag is afhankelijk van onder andere het (gezins)inkomen en van de hoogte van de huur. Wanneer gedurende het tijdvak waarvoor de subsidie is toegekend een daling in inkomen plaatsvindt, kan een beroep worden gedaan op aanvullende regelingen.

Eén van die regelingen is de Vangnetregeling. Bij een sterke inkomensdaling (tenminste 20 procent) gedurende het huursubsidietijdvak als gevolg van onder andere werkloosheid of arbeidsongeschiktheid kan een beroep op deze regeling worden gedaan. Indien het beroep wordt toegekend, verkrijgt de aanvrager voor maximaal drie maanden aanvullende huursubsidie. Om na deze eerste drie maanden het gebruik van de regeling te continueren moet een vervolgaanvraag worden ingediend.

In 1997 is de Vangnetregeling verruimd. De voornaamste wijziging was het vervallen van de eis dat, om voor de Vangnetregeling in aanmerking te komen, het inkomen moet zijn gedaald onder het minimumniveau. Een verruiming van een regeling heeft budgettaire gevolgen. Op het onderdeel Vangnetregeling van de begroting 2000 van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) is als gevolg van de verruiming een tekort opgetreden van zo'n 30 miljoen gulden voor 1999 en latere jaren. De voornaamste oorzaak hiervan is dat de verwachte gemiddelde bijdrage volgens de Vangnetregeling een stuk hoger ligt dan eerder was geraamd. Een deel van het tekort wordt gedekt door een uitname in twee tranches uit het Gemeentefonds van in totaal ruim 17 miljoen gulden. De rechtvaardiging van het ministerie van VROM voor deze uitname is dat de Vangnetregeling een alternatief vormt voor de Woonkostentoeslag binnen de Algemene Bijstandswet. Met andere woorden, als meer mensen een beroep doen op de Vangnetregeling, zullen minder Woonkostentoeslagen hoeven worden uitbetaald.

Om over beleidsinformatie te kunnen beschikken in de discussie rondom het ontstane begrotingstekort, en de daaraan gerelateerde uitname uit het gemeentefonds, heeft het Ministerie van VROM Regioplan een onderzoek laten uitvoeren naar de Vangnetregeling. Het onderzoek is gefaseerd uitgevoerd. In de eerste fase is het gebruik van de Vangnetregeling in relatie tot de Woonkosten-toeslagen in kaart gebracht. Dit deel van het onderzoek is in 1999 met een afzonderlijke rapportage afgerond. Het kostenprofiel van de uitvoering van de Vangnetregeling is onderwerp van onderzoek in de tweede en laatste fase van het onderzoek. In deze rapportage doen wij verslag van deze tweede fase van het onderzoek.

2 DOELSTELLING, AANPAK EN DATAVERZAMELING

Het onderzoek moet inzicht bieden in het kostenprofiel van de uitvoering van de Vangnetregeling door gemeenten. Wij hebben dit geconcretiseerd door aan de hand van de Activity Based Costing-methode tot een kostprijsbepaling te komen van te onderscheiden vangnetproducten. Bij genoemde methode worden de kosten aan een bepaald product of dienst toegerekend via de activiteiten die worden verricht om dit product of deze dienst voort te brengen. Deze wijze van kostprijscalculatie geeft bij uitstek inzicht in de kosten per activiteiten waarin het proces onder te verdelen is.

Om uiteindelijk tot de in dit rapport gepresenteerde kostprijzen te komen, hebben wij de volgende stappen ondernomen:

- 1 definiëren van producten en activiteiten;
- 2 toetsing producten en activiteiten en opvragen informatie in zes dieptegemeenten;
- 3 ontwikkelen kostprijsmodel en berekenen kostprijzen;
- 4 resultaat toetsen bij twaalf *referentiegemeenten*, resultaat doornemen met dieptegemeenten, vaststellen definitief kostprijsmodel.

Op elk van de hierboven genoemde stappen gaan wij hieronder kort in, om vervolgens aan het eind van het hoofdstuk stil te staan bij de manier waarop wij indirecte kosten in onze kostprijsberekeningen hebben meegenomen.

Ad 1 definiëren van producten en activiteiten

Aan de hand van in een aantal gemeenten opgevraagde procesbeschrijvingen van de uitvoering van de vangnetregeling en andere relevante gemeentelijke beleidsdocumenten hebben wij initieel relevante producten en activiteiten gedefinieerd.

Ad 2 toetsing producten en activiteiten en opvragen informatie in zes dieptegemeenten

De initieel door ons onderscheiden producten en activiteiten (zie stap 1) hebben wij in zes zogenaamde *dieptegemeenten* van verschillende omvang getoetst (zie bijlage 4). Aan uitvoerders van de Vangnetregeling in deze gemeenten is gevraagd te beoordelen of, op basis van hun eigen uitvoeringspraktijk, de juiste activiteiten en producten zijn onderscheiden.

De dieptegemeenten is ook gevraagd aan te geven hoeveel tijd welke medewerkers (functieniveau) gemiddeld aan de door ons onderscheiden, en door gemeenten herkende, activiteiten besteden.

Tenslotte is de zes dieptegemeenten gevraagd ook de volgende informatie aan te leveren:

- de geschatte uitvoeringskosten van de Vangnetregeling in de eigen gemeente;

- de totale bij de uitvoering van de Vangnetregeling betrokken capaciteit;
- aantallen positieve en negatieve beschikkingen op primaire aanvragen; en
- aantallen positieve en negatieve beschikkingen op vervolgaanvragen.

Bij de dataverzameling is gebruik gemaakt van face-to-face gesprekken, alsmede van telefonische en email-contacten.

Ad 3 ontwikkelen kostprijsmodel en berekenen kostprijzen

Op basis van het commentaar van de dieptegemeenten op de door ons onderscheiden producten en activiteiten en de door deze gemeenten aangeleverde informatie, hebben wij een kostprijsmodel voor Vangnet-producten ontwikkeld. Met dit model zijn de kostprijzen bepaald. Het model wordt verder uitgewerkt in paragraaf 3.

Ad 4 Resultaat toetsen bij twaalf referentiegemeenten, vaststellen definitief kostprijsmodel

Het model is voorgelegd aan twaalf referentiegemeenten, variërend naar inwonertal. Vooruitlopend op de presentatie van het model vermelden we op deze plaats reeds de opzet en resultaten van deze toetsronde.

Bij deze gemeenten is gechecked:

- a. de volledigheid en juistheid van de activiteitenlijsten die horen bij de vier onderscheiden producten;
- b. de juistheid van de opgegeven tijdsbesteding en inschaling per activiteit;
- c. de juistheid van de costdrivers.

Drie aspecten kwamen duidelijk naar voren:

- a. de benoeming van activiteiten. Men mist een aantal activiteiten (de 1%-steekproef, extra controle van de 5^e aanvraag van een cliënt, berekening subsidiebedrag bij negatieve beschikking);
- b. de inschaling (volgens veel gemeenten te laag, volgens enkelen te hoog);
- c. tijdsbesteding (wordt afwisselend hoger of lager ingeschat, ook op detailniveau).

Daarnaast wordt gemeld dat niet alle aanvragen leiden tot een beschikking. Er zijn twee varianten:

- d. aanvragen die niet tot een beschikking leiden vanwege het niet tijdig aanvullen van ontbrekende gegevens (buiten behandeling gestelde aanvragen);
- e. de aanvragen die niet tot een beschikking leiden omdat al tijdens de intake evident is dat aanvrager niet voor subsidie in aanmerking zal komen ('niet ingenomen aanvraag').

Deze opmerkingen zijn weer doorgenomen met de zes dieptegemeenten en hebben geleid tot bijstellingen in het model. De opmerkingen onder a. door uitbreiding van de activiteitenlijst,

de opmerkingen onder d. en e. door aanpassing van de costdrivers. Met de opmerkingen onder b. en c. moet rekening worden gehouden bij de interpretatie van de conclusies van het onderhavige onderzoek.

Methodiek voor het toerekenen van indirecte kosten

Wij hebben, in overleg met de opdrachtgever, ervoor gekozen de indirecte kosten (management, automatisering, secretariaat, gebouwen et cetera) die gemeenten maken bij het uitvoeren van de vangnetregeling niet voor iedere gemeente apart te gaan berekenen. Zo'n exercitie is zeer tijdrovend en de meerwaarde ervan valt te betwijfelen.

In plaats van een berekening op niveau van individuele gemeenten, hebben wij de indirecte kosten aan activiteiten, en daarmee ook aan producten, toegerekend op basis van een vast opslagpercentage. Het gehanteerde opslagpercentage is gebaseerd op de zogenaamde DAR-tarieven die bij de Rijksoverheid worden gehanteerd. In de DAR0-systematiek worden de indirecte kosten overigens aangeduid als '*overheadkosten*'.

De DAR-systematiek wordt uitgebreid beschreven in de '*Handleiding overheidstarieven 2000*', uitgegeven door het Ministerie van Financiën. Relevant zijn de volgende elementen:

- de totale kosten per mensjaar worden bepaald door alle kostencomponenten (salaris-, huisvestings-, automatiserings-, overige overheadkosten en eventueel de overige kosten) bij elkaar te tellen;
- voor de bepaling van de salariskosten wordt gebruik gemaakt van de BBRA-schalen met daarbij een opslag voor de wachtgelders;
- de overheadkosten zijn opgebouwd uit posten voor huisvesting, automatisering en overige overhead. Aan alle salarisklassen wordt eenzelfde bedrag voor overheadkosten doorberekend (fl. 45.258,-);
- de tarieven worden vervolgens vastgesteld door het verkregen bedrag aan kosten per mensjaar te delen door het aantal direct productieve uren per ambtenaar per jaar;
- het aantal productieve uren per mensjaar wordt als volgt bepaald. Het aantal werkdagen in een jaar is, uitgaande van een 36-urige werkweek, verminderd met feestdagen, vakantiedagen en ziekte dagen. Het resultaat is vervolgens verminderd met de indirect productieve uren (werkbesprekingen, personeelsaangelegenheden, dienstcommissies, studieverlof, cursussen). Voor het jaar 2000 resulteert dit in 1363 productieve uren per mensjaar.

De overheadkosten spelen een belangrijke rol in de bepaling van de kostenprijs van een product. Dat belang zit niet uitsluitend in de hoogte van het overheadbedrag (fl. 45.258 per jaar), maar ook in de gehanteerde norm voor het aantal productieve uren per mensjaar. Een geringer aantal productieve uren leidt tot een hoger integraal uurtarief en daarmee tot hogere kosten voor gemeenten.

Omdat veel respondenten de gehanteerde DAR-norm van 1363 productieve uren per mensjaar aan de hoge kant vonden, zijn de kostprijsberekeningen uitgevoerd in drie varianten:

- de DAR-variant (1363 productieve uren per mensjaar);
- Variant 2 (1200 productieve uren per mensjaar);
- Variant 3 (1000 productieve uren per mensjaar).

De resulterende kostprijzen zijn terug te vinden in het kostprijsmodel (bijlage 5). In deze bijlage wordt echter alleen de berekening op basis van de DAR-tarieven zichtbaar gemaakt. De berekeningen van beide andere varianten kunnen bij de opdrachtgever worden opgevraagd.

3 BESCHRIJVING VAN HET KOSTPRIJSMODEL

In deze paragraaf werken wij het kostprijsmodel voor de vangnetregeling uit. Het model zelf is opgenomen als bijlage 5. Het model is opgebouwd uit acht Excel-rekenbladen, in deze beschrijving verder *tabellen* genoemd.

In het definitieve kostprijsmodel voor de vangnetregeling zijn de volgende vier producten onderscheiden :

1. positieve beschikking primaire aanvraag;
2. negatieve beschikking primaire aanvraag;
3. positieve beschikking vervolgaanvraag; en
4. negatieve beschikking vervolgaanvraag.

De beschikkingen staan dus centraal in de kostprijsberekening.

Tabel 1 Tijdsbesteding aan activiteiten en producten

Om elk van deze producten voort te brengen moeten gemeenten verschillende kostenveroorzakende activiteiten verrichten. Welke activiteiten dit zijn, valt eenvoudig af te lezen uit de eerste tabel van het kostprijsmodel.

Van iedere activiteit moeten de kosten worden bepaald. Dat gebeurt door vast te stellen hoeveel tijd de activiteit vergt en in welke loonschaal de desbetreffende uitvoerder zit. Daarbij wordt gewerkt met waarden die gelden voor de ‘gemiddelde uitvoerder’.

Tabel 2 en 3 Costdrivers en aantallen beschikkingen

Activiteiten en producten staan getalsmatig niet noodzakelijk in een gelijke verhouding tot elkaar. Dat kan verschillende oorzaken hebben:

- een aanvraagprocedure wordt tussentijds afgebroken en er resulteert geen beschikking;
- tijdens intakegesprek blijkt klant niet alle benodigde gegevens bij zich te hebben. Dit kan tot gevolg hebben dat het gesprek nog eens over moet.
- er valt een steek aan de zijde van de uitvoerder, waardoor een activiteit opnieuw moet worden uitgevoerd.

Een *costdriver* geeft weer op welke manier activiteiten te relateren (‘versleutelen’) zijn aan producten. In dit model zijn costdrivers (percentages van de) aantallen positieve en negatieve beschikkingen op primaire en vervolgaanvragen.

Tabel 4 Tarieven

In tabel 4 worden de integrale tarieven berekend. In deze tarieven zijn alle kostenposten inclusief de overhead verwerkt en gedeeld door het aantal productieve uren per jaar. Dit resulteert in een integraal uur- en minuuttarief.

Tabel 5 Kosten van activiteiten en producten

In tabel 5 worden de kosten van de activiteiten en producten berekend, op basis van:

- tijdsduur en schaalniveau van uitvoering (tabel 1);
- integrale minuuttarieven (tabel 4);
- costdrivers (tabel 2).

Tabel 6 Onverdeelde kosten

In tabel 6 worden die kosten opgenomen, die niet direct samenhangen met de omvang van de productie (productaantallen), en die ook niet zijn opgenomen in de overhead.

Tabel 7 Totale uitvoeringskosten vangnetregeling op jaarbasis en per beschikking

In tabel 7 worden de kosten van de vier producten alsmede de onverdeelde kosten gesommeerd en de totalen gepresenteerd. Dit gebeurt op grond van data in tabel 5 (kosten van activiteiten en producten) en tabel 6 (onverdeelde kosten).

Ook worden de kosten per individuele beschikking berekend. Hiervoor wordt ook data uit tabel 3 gebruikt.

Tabel 8 Saldo rijksvergoeding en totale uitvoeringskosten

In tabel 8 wordt de omvang geraamd van de rijksvergoeding die door de gemeente wordt ontvangen. Vervolgens is het saldo van deze gemeentelijke ontvangsten en de totale uitvoeringskosten voor de vangnetregeling berekend en worden de uitgaven uitgedrukt als percentage van de rijksvergoeding.

Hiervoor wordt data gebruikt van tabel 7 (totale uitvoeringskosten vangnetregeling).

4 ONDERZOEKSRESULTATEN, UITKOMSTEN KOSTPRIJSMODEL

In deze paragraaf geven wij de belangrijkste resultaten uit ons kostprijsmodel voor de vangnet-regeling. In de onderstaande tabellen presenteren we niet alleen de bevindingen in de zes onderzoeksgemeenten (plus hun gemiddelde waarde), maar ook de berekende waarden van de imaginaire gemeente ‘Mediaanstad’.

Het betreft een constructie op basis van de dataset van de zes onderzoeksgemeenten, gebruikmakend van de mediane waarden. Mediaanstad wordt ten tonele gevoerd, omdat de bevindingen bij de zes onderzoeksgemeenten een tamelijk scheve verdeling vormden. De mediaan geldt als een robuuste maat van centraliteit, die in dergelijke gevallen meer zegt dan een rekenkundig gemiddelde. De kostprijzen van Mediaanstad worden in bijlage 5 berekend.

Kostprijzen producten

Tabel 4.1 geeft een overzicht van de kostprijzen per product.

Tabel 4.1: Productprijzen en onverdeelde kosten, naar gemeenten.

Gemeente	Positieve beschikking primaire aanvraag	Negatieve beschikking primaire aanvraag	Positieve beschikking vervolgaanvraag	Negatieve beschikking vervolgaanvraag
Mediaanstad	216,43	180,79	116,73	99,01
Groot 1	125,54	110,67	104,10	90,26
Groot 2	252,51	221,38	107,69	89,71
middel 1	241,46	188,55	181,98	129,07
middel 2	256,67	200,93	177,47	97,53
Klein 1	126,20	100,89	61,89	59,33
Klein 2	219,33	195,33	95,33	75,33
Gemiddeld¹	203,62	169,63	121,41	90,21

Kijken we naar de mediane² kostprijzen dan vallen twee zaken op:

¹ Gemiddelde is bepaald over de zes onderzoeksgemeenten. Dus exclusief Mediaanstad. Dit geldt ook voor tabellen 4.2 en 4.3.

² De mediane waarde van een variabele is de waarde die hoort bij de middelste onderzoekseenheid, als deze zijn geordend naar de scores op de desbetreffende variabele. Bijvoorbeeld: om de mediane kostprijs te bepalen van de zeven gemeenten sorteren we ze eerst op kostprijs en nemen we de waarde die hoort bij de middelste eenheid. In geval van een even aantal waarnemingen middelt men de waarde van de twee middelste waarnemingen. In geval van een scheve verdeling geldt de mediaan als geschikter maat van centrale tendentie dan het gemiddelde.

- beschikkingen op basis van primaire aanvragen blijken duurder te zijn dan de vervolgaanvragen;
- positieve beschikkingen zijn duurder dan negatieve beschikkingen.

Er bestaan aanzienlijke overeenkomsten tussen gemeenten voor wat betreft de productprijzen, maar ook forse verschillen. De overeenkomsten komen het sterkst naar voren bij de primaire aanvragen, de verschillen bij de vervolgaanvragen. De verschillen zijn vooral terug te voeren op variatie in doorlooptijd en niet zozeer op variatie in de inschaling (zie bijlagen 1 en 2).

Er blijkt geen verband te bestaan tussen de verschillen in kostprijzen en de omvang van de gemeente.

Kostprijzen vangnetregeling

Tabel 4.2: Uitvoeringskosten (productgerelateerde en onverdeelde kosten), naar gemeenten.

Gemeente	Positieve beschikking primaire aanvraag	Negatieve beschikking primaire aan- vraag	Positieve beschikking vervol- gaanvraag	Negatieve beschikking vervolgaan- vraag	Onverdeelde kosten	totaal
Mediaan- stad	97.395	29.830	73.539	4.951	41.366	247.081
Groot 1	360.167	141.764	391.192	22.024	28.512	943.659
Groot 2	154.030	57.781	97.353	4.127	127.788	441.079
Middel 1	49.258	13.575	45.494	2.581	27.292	138.201
Middel 2	81.363	38.177	107.367	5.072	52.728	284.708
klein 1	36.345	14.023	40.942	4.361	19.146	114.818
klein 2	28.952	4.688	33.367	151	21.936	89.093
Gemiddeld	118.353	45.002	119.286	6.386	46.234	335.261

De uitvoeringskosten van de vangnetregeling staan beschreven in tabel 4.2. De meeste kosten zijn gemoeid met de positieve beschikkingen, zowel bij primaire als bij vervolgaanvragen. Ook de negatieve beschikkingen als gevolg van primaire aanvragen vergen aanzienlijke inzet van middelen, hetgeen niet geldt in geval van vervolgaanvragen.

Deze verschillen worden veroorzaakt door de verschillen in kostprijzen van producten en de verschillen in aantallen onderzoeken (zie bijlage 3).

Kostprijzen versus vergoedingen

Het Rijk komt de gemeenten tegemoet in de uitvoeringskosten die zij maken. Voor een positieve beschikken als gevolg van een primaire aanvraag wordt fl. 1.000,- ter beschikking gesteld, voor een negatieve beschikking op een primaire aanvraag is dat fl. 500,-. Een en ander met dien verstande dat per subsidiejaar de vergoeding per huishouden hoogstens fl. 1.000,- bedraagt. Voor de overige beschikkingen geldt geen vergoeding.

Tabel 4.3: Saldo uitvoeringskosten en rijksvergoeding.

Gemeente	Totale uitvoeringskosten	Rijksvergoeding	saldo Rijksvergoeding minus uitvoeringskosten
Mediaan- stad	247.082	532.500	285.418
Groot 1	943.659	3.509.500	2.565.841
Groot 2	441.079	740.500	299.421
middel 1	138.201	240.000	101.799
middel 2	284.708	412.000	127.292
Klein 1	114.818	357.500	242.682
Klein 2	89.093	144.000	54.907
Gemiddeld	335.260	900.583	565.324

In tabel 4.3 worden de uitvoeringskosten, zoals die in dit onderzoek voor de zes gemeenten zijn geraamd, gezet naast de bedragen die zijn gemoeid met de rijksvergoedingen³. In alle gemeenten blijken de uitvoeringskosten aanzienlijk lager dan de rijksvergoedingen. De interpretatie van deze bevindingen dient met enige voorzichtigheid te geschieden, omdat een en ander is gebaseerd op feitelijke waarnemingen bij zes gemeenten. Wel is het zo dat twaalf referentiegemeenten hebben aangegeven zich te herkennen in de onderzoeksgegevens.

Twee onderzoeksgemeenten hebben ook eigen berekeningen aangeleverd van de uitvoeringskosten⁴. Volgens deze gemeentelijke berekeningen zouden de uitgaven (aanzienlijk) hoger zijn dan de ramingen op grond van het onderhavige onderzoek⁵.

³ De hoogte van de rijksvergoeding is in dit onderzoek geraamd door voor elke positieve beschikking 1000 gulden te rekenen, en voor elke afwijzende beschikking 500 gulden. Er is geen rekening gehouden met het maximale vergoedingsbedrag van 1000 gulden per huishouden per jaar, omdat in het onderzoek geen gegevens zijn verzameld op het niveau van individuele huishoudens.

⁴ Gemeente Groot 1 raamt de uitvoeringskosten op 3 miljoen gulden, gemeente Klein 1 op 2,6 ton.

⁵ Het achterhalen van deze verschillen viel buiten de reikwijdte van het onderzoek.

De door deze gemeenten geraamde uitgaven liggen onder het niveau van de rijksvergoedingen.

De aan de kostenberekening ten grondslag liggende doorlooptijden voor de uitvoering van de vangnetregeling worden globaal bevestigd door gegevens die door SGBO zijn verzameld in opdracht van de gemeente Dordrecht⁶.

⁶ SGBO, *Werkprocessen huursubsidie*, Den Haag/ Dordrecht, maart 2000.

5 CONCLUSIES

Met enige voorzichtigheid kan worden geconcludeerd dat de kosten, gemoeid met de uitvoering van de vangnetregeling, aanzienlijk lager zijn dan de vergoedingen die het Rijk hiervoor aan de gemeenten beschikbaar stelt. De basis voor deze conclusie wordt gevormd door:

- feitelijke waarnemingen bij zes gemeenten, en
- een toets van deze waarnemingen bij twaalf referentiegemeenten.

In twee gevallen hebben onderzoeksgemeenten ook zelf de uitvoeringskosten van de vangnetregeling berekend. Hun berekeningen leiden tot hogere uitvoeringskosten dan de ramingen op grond van het onderhavige onderzoek. Maar ook als de kosten volgens hun systematiek wordt berekend, zijn ze van geringere omvang dan de rijksvergoeding.

BIJLAGE 1:

Tijdsbesteding aan activiteiten en producten

Bijlagetabel 1 Tijdsbesteding aan activiteiten en producten

Activiteiten / producten	algemeen gemeentespecifiek						
	gemiddeld	groot 1	groot 2	middel 1	middel 2	klein 1	klein 2
1.1 verstrekken aanvraagformulier	13	5	5	25	15	10	15
1.2 aanvullende gegevens verkrijgen, incl. herstelbrief	15	2,5	40	10	15	10	15
1.3 intakegesprek (= contr. ingevuld aanvraagform.)	30	20	30	30	30	40	30
1.4 registreren + controleren gegevens, incl toetsen inkomen	23	5	30	30	30	10	30
1.5 berekenen hoogte subsidiebedrag	9	7,5	5	2	30	5	5
1.6 flatterring gegevens dossier en systeem	20	15	30	20	10	5	40
1.7 afgeven positieve beschikking	12	30	5	15	15	7	0
1.8 voorschotverstrekking	0	0	0	0	0	0	0
1.9 betaalopdracht maken	12	0	15	30	5	8	15
1.10 incasso-activiteiten	0	0	0	0	0	0	0
1.11 deurwaarder-activiteiten	0	0	0	0	0	0	0
1.12 recherche activiteiten	0	0	0	0	0	0	0
1.13 archivering/dossiervorming	8	0	10	7,5	15	8	10
1. Positieve beschikking primaire aanvraag	143	90	170	169,5	165	103	160
2.1 verstrekken aanvraagformulier	13	5	5	25	15	10	15
2.2 aanvullende gegevens verkrijgen, incl. herstelbrief	15	2,5	40	10	15	10	15
2.3 intakegesprek (= contr. ingevuld aanvraagform.)	28	20	30	30	30	30	30
2.4 registreren + controleren gegevens, incl toetsen inkomen (incl. berekenen hoogte subsidiebedrag)	27	12,5	35	32	30	15	35
2.5 flatterring gegevens dossier en systeem	20	15	30	20	10	5	40
2.6 afgeven negatieve beschikking	10	20	5	15	15	7	0
2.7 behandelen bezwaarschriften	0	0	0	0	0	0	0
2.8 archivering/dossiervorming	7	5	10	0	15	0	10
2. Negatieve beschikking primaire aanvraag	120	80	155	132	130	77	145
3.1 verstrekken aanvraagformulier	10	10	5	25	15	1	5
3.2 aanvullende gegevens verkrijgen, incl. herstelbrief	11	2,5	15	10	15	10	15
3.3 registreren + controleren gegevens, incl toetsen inkomen	15	5	10	20	30	10	15
3.4 berekenen hoogte subsidiebedrag	8	7,5	5	2	25	5	5
3.5 flatterring gegevens dossier en systeem	13	15	15	20	5	5	15
3.6 afgeven positieve beschikking	12	30	5	15	15	7	0
3.7 voorschotverstrekking	0	0	0	0	0	0	0
3.8 betaalopdracht maken	11	0	15	30	5	2	15
3.9 incasso-activiteiten	0	0	0	0	0	0	0
3.10 deurwaarder-activiteiten	0	0	0	0	0	0	0
3.11 recherche activiteiten	0	0	0	0	0	0	0
3.12 archivering/dossiervorming	6	5	5	7,5	5	8	5
3. Positieve beschikking vervolgaanvraag	86	75	75	129,5	115	48	75
4.1 verstrekken aanvraagformulier	10	10	5	25	15	1	5
4.2 aanvullende gegevens verkrijgen	11	2,5	15	10	15	10	15
4.3 registreren + controleren gegevens, incl toetsen inkomen (incl. berekenen hoogte subsidiebedrag)	15	12,5	15	22	10	10	20
4.4 flatterring gegevens dossier en systeem	13	15	15	20	5	10	15
4.5 afgeven negatieve beschikking	10	20	5	15	15	7	0
4.6 behandelen bezwaarschriften	0	0	0	0	0	0	0
4.7 archivering/dossiervorming	5	5	5	0	5	8	5
4. Negatieve beschikking vervolgaanvraag	65	65	60	92	65	46	60

BIJLAGE 2:

Tijdsbesteding, naar schaal, naar producten

Bijlagetabel 2 Tijdsbesteding, naar schaal, naar producten

Activiteiten / producten		Tijdsbesteding medewerkers per activiteit (in minuten)								
1.	Positieve beschikking primaire aanvraag	Schaal 5	Schaal 6	schaal 7	Schaal 8	Schaal 9	Schaal 10	Schaal X	extern	totaal
	groot 1	60	30	0	0	0	0	0	0	90
	groot 2	0	135	0	35	0	0	0	0	170
	middel 1	169,5	0	0	0	0	0	0	0	169,5
	middel 2	0	0	165	0	0	0	0	0	165
	klein 1	19	78	4	2	0	0	0	0	103
	klein 2	160	0	0	0	0	0	0	0	160
	gemiddeld	68	41	28	6	0	0	0	0	143
2.	Negatieve beschikking primaire aanvraag	Schaal 5	Schaal 6	schaal 7	Schaal 8	Schaal 9	Schaal 10	Schaal X	extern	totaal
	groot 1	60	20	0	0	0	0	0	0	80
	groot 2	0	120	0	35	0	0	0	0	155
	middel 1	132	0	0	0	0	0	0	0	132
	middel 2	0	0	130	0	0	0	0	0	130
	klein 1	15	60	0	2	0	0	0	0	77
	klein 2	145	0	0	0	0	0	0	0	145
	gemiddeld	59	33	22	6	0	0	0	0	120
3.	Positieve beschikking vervol-gaanvraag	Schaal 5	Schaal 6	schaal 7	Schaal 8	Schaal 9	Schaal 10	Schaal X	extern	totaal
	groot 1	45	30	0	0	0	0	0	0	75
	groot 2	0	55	0	20	0	0	0	0	75
	middel 1	129,5	0	0	0	0	0	0	0	129,5
	middel 2	0	0	115	0	0	0	0	0	115
	klein 1	10	32	0	6	0	0	0	0	48
	klein 2	75	0	0	0	0	0	0	0	75
	gemiddeld	43	20	19	4	0	0	0	0	86
4.	Negatieve beschikking vervol-gaanvraag	Schaal 5	Schaal 6	schaal 7	Schaal 8	Schaal 9	Schaal 10	Schaal X	extern	totaal
	groot 1	45	20	0	0	0	0	0	0	65
	groot 2	0	40	0	20	0	0	0	0	60
	middel 1	92	0	0	0	0	0	0	0	92
	middel 2	0	0	65	0	0	0	0	0	65
	klein 1	10	30	0	6	0	0	0	0	46
	klein 2	60	0	0	0	0	0	0	0	60
	gemiddeld	35	15	11	4	0	0	0	0	65

BIJLAGE 3:

Aantallen beschikkingen, naar aard, naar gemeente

Bijlagetabel 3: Aantallen beschikkingen, naar aard, naar gemeente.

Gemeente	Positieve beschikking primaire aanvraag	Negatieve beschikking primaire aanvraag	Positieve beschikking vervolgaanvraag	Negatieve beschikking vervolgaanvraag	Totaal
groot 1	2.869	1.281	3.758	244	8.152
groot 2	610	261	941	46	1.858
middel 1	204	72	250	20	546
middel 2	317	190	605	52	1.164
klein 1	288	139	661	74	1.162
klein 2	132	24	350	2	508
gemiddeld	737	328	1.094	73	2.232

BIJLAGE 4:

Overzicht diepte- en referentiegemeenten

	Dieptegemeenten	Referentiegemeenten
< 60.000	2	2
60.000 – 100.000	2	5
> 100.000	2	5
Totaal	6	12

